REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte

Nr. 265. Brașov, Luni-Marți 3 (16) Decemvrie. 1902.

Critica situație dualistă.

Astădi scriem deja 15 Decemvrie n. Mai sunt abia numai două săptămâni până la sfîrșitul anului și încă nu s'a făcut nimic din ceeace trebuia să se facă pentru-ca parlamentele din Budapesta și Viena să voteze proiectele de lege, fără de cari o resolvare parlamentară a raporturilor economice între statele dualiste ale monarhiei este imposibilă.

Tot ce s'a întêmplat în sens mai favorabil unei soluțiuni parlamentare, este votarea proiectului de indemnitate în camera ungară în 12 l. c. după-ce oposițiunea koșuthistă la încheierea desbaterei generale a încetat de odată de-a mai obstrua, ținênd cuvêntări lungi despre lucruri, cari nu erau la ordine, precum ațîțarea în contra naționalităților etc.

Kossuth cu ai sĕi se lăudau, că ei din capul locului n'au voit sĕ facă obstrucție contra provisoriului budgetar, și că acésta și-o reservă pentru proiectele pactului. S'a mai dis, că atitudinea oposiției ar fi produs „mare mirare" și unii, cari póte sunt mai aprópe de adevĕr, susțin, că hotărîrea oposiției de a nu se mai opune votărei îndemnității a urmat după o conferență, ce a avut'o ministru-președinte Szell cu Francisc Kossuth în secret și în timpul nopței.

Și-a și dat silința Kossuth în ședința de Sâmbătă a camerei de-a desminți faima despre o învoială între el și Szell. N'a negat însĕ, și a mărturisit și Szell, că amêndoi au avut o convorbire, pe care acum ei o declară, că ar fi fost numai de caracter privat.

Cei ce cunosc bine împrejurările nu s'au mirat de loc de ceea ce s'a petrecut între oposiție și majoritate în cestiunea îndemnității. De sigur că kossuthiștii nu s'ar fi mulțumit cu aceea de a da o probă celor din Viena despre forța lor, décă situația nu ar fi mai delicată, ba chiar mai critică adi pentru Ungaria, de cât pentru Austria. Și acésta se póte susține mai ales de când în parlamentul german s'a primit propunerea Kardorff și în urma acésta s'a făcut a doua cetire a proiectului de lege vamal, de unde urmézà că Germania este în posiție de a denunța tratatul sĕu comercial cu Austro-Ungaria până la 31 Decemvrie a. c.

Acésta eventualitate, care pare chiar neînlăturabilă, a mai rĕcorit pe cei din stânga estremă, fiind-că tariful vamal-german, așa ridicat cum este, amenință a nimici esportul în Germania a cerealelor și a vitelor din Ungaria, la care acésta este avisată. Décă dér, în vederea faptului că pactul cu Austria e încă neîncheiat și că, prin urmare, nici tariful vamal cel nou nu este stabilit, s'ar încurca ițele la negocierile cu Germania pentru un nou tratat comercial, Ungaria ar risca de-a fi păgubită în interesele ei vitale economice mai mult ca Austria, care, ca stat industrial ce este, și-ar puté ajuta mai ușor.

Chiar în casul când Ungaria ar voi sĕ încheie de sine stătător un tratat comercial cu Germania, celei dintâiŭ îi vor fi mânile legate prin încurcăturile dualiste. Căci décă nu se va realisa pactul cu Austria guvernul unguresc nici că va puté încheia tratate comerciale decât numai până la anul 1907, după cum sună cunoscuta formulă a lui Szell.

Se nasce acum întrebarea décă Germania va voi sĕ încheie tractat numai pe patru ani? La cas contrar ar urma ca Ungaria sĕ se încurce într'un rĕsboiŭ vamal cu Germania, care ar puté deveni fatal pentru ea.

Sunt așa-dér în joc interese fórte mari, pe cari pentru a le apĕra n'ajunge a striga sgomotos și a face pe grozavii în dietă.

Cestiunea e cu atât mai delicată, cu cât interesele economice ale întregei poporațiuni a statului sunt aici angajate, interese vitale, ce nu se pot resolva cu discursuri ațîțătóre rostite în dietă împotriva părții celei mai mari a acestei poporațiuni.

In Austria Cehii o iau mai serios cu obstrucțiunea și nu vor sĕ facă escepțiune nici față de provisoriul budgetar, așa că se crede deja, că proiectul de lege relativ la acest provisoriu va fi pus în vigóre érăși cu ajutorul faimosului § 14.

Adevĕrat, că în Viena se fac sforțări estraordinare pentru a reselva cumva, fie și numai în mod provisoric, fatala cestiune a limbelor în Boemia.

Partidele germane, afară de pangermani, s'au învoit deja asupra unor propuneri, ce vor sĕ le facă Cehilor pentru aplanarea acestei cestiuni. Cehii de altă parte lucră și ei la contrapropunerile, ce vor sĕ le facă în cestiunea limbelor. Cine póte prevedice ce va eși de aici?

Sunt numai încă două sĕptĕmâni și Ungaria va avé mână liberă de-ași regula ea însăși „necesitățile" statului. Ca sĕ ajungă la acest punct însĕ n'au dorit'o nici cei din tabĕra lui Szell, nici Kossuthiștii, și mai puțin într'un moment, când, cum afirmă unul din diarele maghiare, Hannibal stă înaintea porților.

Se grăbesc. Faptul, că în „Reichstag"-ul german s'a primit, conform propunerii-Kardorff, tariful vamal german protecționist, dă mult de gândit cercurilor politice din monarchia austro-ungară. Cu faptul acesta se pune în legătură și călĕtoria ministrului president *Szell* la Viena, unde a sosit eri nópte. El a conferit cu ministrul president austriac Koerber în afacerea pactului vamal. In cursul dilei de eri ambii miniștri presidenți au fost primiți în audiență de Majestatea Sa monarchul și, după o telegramă din Viena, se crede, că monarchului îi va succede sĕ împace divergențele esistente între cele două guverne cu privire la pact și că documentul privitor la pact se va subscrie dilele acestea. — Graba acésta e motivată prin evenimentul din Berlin.

Desarmarea kossuthiștilor. Mare surprindere a produs în cercurile politice unguresci cea mai nouă împăcăciune dintre Szell și Kossuth. In ședința de la 12 l. c. oposiția kossuthistă a pus arma la picior și a încetat, ca prin farmec, obstrucția contra proiectului de indemnitate. Proiectul a și fost votat atât în general, cât și în amĕnunte. Se dice, că încetarea obstrucțiunei și desarmarea atât de grabnică a kossuthiștilor este resultatul unui pact făcut pe după culise și în virtutea căruia guvernul nu va pune anul acesta la ordinea dilei în dietă proiectele militare. Dér când era sĕ le și pună? căci suntem la sfîrșitul anului. In urma acestui vot guvernului i-s'a dat indemnisarea pe celea dintâiŭ 4 luni ale anului viitor. „Alkotmany" ocupându-se într'un prim articol întitulat „Amoresații" (Szell și Kossuth) cu acest „eveniment", constată prietinia dintre Szell și Kossuth și alianța între estremii liberali din drépta și între stânga camerei.

Pentru ce s'a făcut obstrucția? Francisc *Kossuth* „marele șef" al partidului kossuthist, a declarat în ședința de Vineri a dietei, că partidul sĕu n'a făcut obstrucție contra îndemnității, a pornit numai o energică acțiune „parlamentară", pentru-ca sĕ arate, că esistă adi în Ungaria stări escepționale. Partidul sĕu a voit sĕ arate Austriacilor, că guvernul actual unguresc nu póte face ori ce voesce și că e suficientă acțiunea partidului sĕu, ca activitatea guvernului sĕ fie împiedecată, décă acésta e ilegală. — Așa déră pentru Austriaci numai s'a făcut obstrucția și s'a făcut atâta risipă de timp. — „Alkomàny" apreciéză lucrurile cu totul altfel. Étă ce scrie el: „Lui Szell Kalman îi stau la disposiție o majoritate și o minoritate; décă vré el (Szell) ordonă lui Kossuth Ferencz, ca partidul independent sĕ-i facă interpelație, oposiție séu obstrucție; décă nu vré, pe partidul lui Kossuth îl respinge în pasivitate. Ministrul president își îndreptéză trupele auxiliare contra Vienei, *contra naționalităților*, séu contra partidului poporal, fără a purta respunderea pentru atacuri, căci rĕspunderea o ia bucuros asupră-i Kossuth Ferencz"....

Propunerile Germanilor din Boemia.

Propunerile făcute de către deputații germani din Boemia în cestiunea limbilor, au fost primite de către tóte partidele mari germane din „Reichsrath", afară se înțelege de partidul lui *Schönerer*, care susținea: „a nu întra nici într'o discuție în cestia limbilor, până nu va fi întrodusă limba germană, ca *„limbă de stat"*. — Punctul de vedere al lui Schönerer este repudiat de tóte partidele germane, ca nerealisabil pe cale pacînică, decât póte printr'un *coup d'état* din partea guvernului, la care actualmente nimeni nu se póte aștepta. Acésta întru cât îi privesce pe Nemți. Intru cât pentru Cehi, ei nu par tocmai mulțumiți cu propunerile Nemților, cel puțin așa se póte deduce din atitudinea lor șovăitóre, respective din stăruințele ce le pun pentru întroducerea unei procedări dilatorice.

Elaboratul deputaților germani din Boemia emanéză din principiul, de a păstra statul quo atât în posesiunea germană, cât și în cea cehă, și a împedeca cuceririle.

De aceea se propune împărțirea administrativă a Boemiei în 7 districte, dintre cari cele germane sĕ fie administrate nemțesce, cele cehe cehesce, ér cele mixte după o cheie anume. Limba oficială cehă se admite numai în acele districte cehe, în cari a fost întrodusă *de facto* de când cu ordinațiunile de limbă ale lui Stremayr și Prazak, însĕ și acolo i-se asigură limbei germane óre-cari drepturi, așa că la o eventuală întroducere a limbei germane ca limbă oficială, sĕ rĕmână calea deschisă. Districtele vor avé în sensul acestui elaborat nu numai organe administrative, ci și un fel de parlamente districtuale. Prin acésta se decentraliséză autonomia Boemiei, Cehilor li-se strică visul de aur al dreptului public ceh, precum și al unei cuceriri pe socotéla Germanilor, pe de altă parte însĕ li-se asigură drepturile limbei în districtele curat cehe.

---

28 Noemvrie v. în Bucuresci.

Estragem din „Monit. ofic." următórele:

Diua de 28 Noemvrie, a 25-a aniversare a căderei Plevnei, a fost vestită capitalei prin 21 lovituri de tunuri.

La órele 10¼ M. S. Regele, dimpreună cu A. S. R. Principele Ferdinand, a mers la biserica Sf. Gheorghe-Nou, pentru a asista la serviciul divin, ce se oficia în amintirea acestei dile memorabile, străbătênd calea Victoriei, bulevardul și strada I. C. Brătianu, unde mulțimea înțesată pe trotuare aclama cu iubire și respect pe Suveran, aruncându-i flori; ér trupele ce au luat parte în paradă, înșirate dealungul stradei I. C. Brătianu până la biserica Sf. Gheorghe-Nou, au dat onorurile.

In timpul serviciului divin, drapelele trupelor din paradă au fost aduse în biserică și aședate în fața Regelui.

După sĕvîrșirea slujbei, Maj. Sa a primit defilarea trupelor.

In urmă, Maiestatea Sa a binevoit a-se întreține cu d-nii miniștri, cu d-nii generali și cu d-nii atașați militari strĕini.

La órele 12, Suveranul străbătênd strada Lipscani și calea Victoriei, s'a reîntors la palat, fiind aclamat de mulțime pe tot parcursul.

Séra, la órele 7, a avut loc la palat un prând de gală, la care au avut onóre a lua parte d-l ministru de rĕsboiŭ, toți d-nii ofițeri generali și superiori, cari au luptat în timpul rĕsboiului neatârnărei.

La órele 7 fără un sfert Maiestățile Lor și Altețele Lor regale principele Ferdinand și principesa Maria au întrat în sala de sĕrbări, unde s'au întreținut cu tóte persónele presente.

In timpul mesei M. S. Regele a rostit împunătórea cuvêntare ce am publicat'o în primul articol din „Gaz. Trans." de Duminecă de la 1 Dec. st. v.

Ultimile cuvinte ale Suveranului au fost acoperite prin îndelungate și entusiaste ovațiuni.

D-l general de divisie în reservă G. *Angelescu* (cel mai vechiŭ general în viéță al armatei române), în numele camaradilor sĕi de arme, a închinat M. S. Regelui următorul toast:

Sire,

Astădĭ serbăm a douĕ-ḑecĭ şi cincea aniversare a căderei Plevneĭ, punctul cel maĭ important strategic din campania româno-ruso-turcă din Bulgaria din anul 1877—1878, căderea căreia a şi determinat succesul campaniei.

Sunt douĕ-ḑecĭ şi cincĭ de anĭ, Sire, de când sub înţelépta Vóstră conducere, ca cap suprem al armatelor aliate ruso-române, ce au operat la Plevna, óstea română, sub impulsia Vóstră, a reînviat gloria străbună, a redeşteptat vitejia oştaşului român în apĕrarea patriei şi a tronului.

Ca cel maĭ vechiŭ în grad dintre fraţii de arme aci presenţĭ, carĭ au avut fericirea sub comanda Maiestăţeĭ Vóstre sĕ lupte pentru recucerirea independenţeĭ Românieĭ, permiteţi-mĭ sĕ vĕ adresez câte-va cuvinte din partea óstei:

Ca un trimis al Provedinţeĭ V'a fost dat, Sire, sĕ redeşteptaţĭ la viéţă întreg némul românesc, ce zăcea de secolĭ în uitare sub împilarea streinilor ce-l înconjurase.

Prin actele Vóstre măreţe, sĕvîrşite în scurt timp, Dinastia Hohenzollern şi destinele întreg némuluĭ românesc sunt indisolubil legate pentru vecie şi istoria vĕ va denumi cu drept cuvênt Carol-celmare, stéua mântuitóre a Românieĭ.

Aşa fiind, permiteţi-mĭ, Sire, ca în numele óstei, sĕ vĕ esprim simţĕmintele sale de iubire şi adênc devotament ce vĕ pórtă, şi asigurându-vĕ, că toţĭ oştenii vor purta viuă în sufletele lor imaginea cuvintelor Onóre şi Patrie înscrise pe drapele şi vor sci şi pe viitor sĕ apere cu vitejie patria şi augustul tron, ce l'aţĭ edificat înşi-vĕ, rugăm pe cel a-tot-putinte a vĕ acorda viéţă lungă ca sĕ domniţĭ încă mult timp pentru propăşirea Românieĭ şi vĕ urăm sĕ trăiţĭ Maiestate, sĕ trăiéscă Maiestatea Sa Regina, trăiéscă Alteţa Sa Regală principele moştenitor, trăiéscă Alteţa Sa Regală principesa Maria, trăiéscă scumpele odrasle principele Carol şi principesele Elisabeta şi Maria.

După prând Maiestăţile lor au făcut din nou cerc până la órele 9 fără un sfert, când s'au retras în apartamentele lor.

La órele 9, M. S. Regele, împreună cu Alteţele Lor regale principele Ferdinand şi principesa Maria, au mers la Teatrul Naţional pentru a onora cu presenţa sa representaţia de gală dată cu prilegiul aniversăreĭ aceleĭ ḑile.

La intrare Suveranul a fost primit de către d-niĭ miniştri şi d-niĭ generalĭ, precum şi soţiile domnilor lor.

Când Maiestatea Sa a apărut în loja regală, întréga asistenţă, în picióre, i-au făcut ovaţiunĭ, în care timp musica a intonat imnul naţional.

Imediat s'a început spectacolul, care representa un episod din campania 1877—1878.

La órele $11\frac{1}{2}$, după terminarea representaţieĭ, Maiestatea Sa s'a reîntors la palat.

In timpul ḑileĭ Maiestatea Sa a primit numerése telegrame de felicitare din ţéră şi din streinătate.

Situaţia în Balcanĭ.

Monitorul oficial din Petersburg publică un comunicat din care estragem următórele:

După scirĭ sosite din Turcia, situaţia din Peninsula-balcanică nu esclude posibilitatea unor *complicaţiunĭ seriόse*. Numerόse indicii arată, că nemulţumirea în crescere a populaţiuniĭ ortodoxe din Turcia e potrivită, ca sub presiunea diferitelor comitete, sĕ devină la primăvară o *rĕscόlă generală*. Guvernul rusesc a făcut demersurĭ corĕspundĕtóre la Pórtă, ca turburările sĕ nu se întindă peste întréga Peninsulă balcanică; el a însărcinat pe ambasadorul rusesc din Constantinopol, ca după-ce va cerceta raporturile locale, sĕ-ĭ facă raport asupra posibilităţiĭ reformelor de introdus în Macedonia şi a recomandat Pórteĭ, ca aceste reforme sĕ fie esecutate fără întârḑiere pentru ameliorarea situaţiuneĭ populaţieĭ ortodoxe. Guvernul rusesc a avut ocasie de a-şĭ esprima de repeţite-orĭ părerile în cestiunea macedoneană.

Rusia e firm decisă de a preveni complicaţiunile în Peninsula balcanică, şi acéstă hotărîre a şi întîmpinat aprobarea celorlalte puterĭ. Guvernul austro-ungar n'a întârḑiat de a îndruma pe representantul sĕu din Constantinopol sĕ se alăture la demersurile ambasadoruluĭ Rusieĭ în afacerea grabniceĭ introducerĭ a reformelor în Macedonia.

*

Din *Belgrad* se telegrafézá, că un corespondent al ḑiaruluĭ „Stampa“ a avut un interview cu colonelul bulgar *Iancow*. Acesta i-a declarat, că scopul sĕu este de a aduce pe Turcia în situaţia, încât puterile europene sĕ fie silite a interveni înainte de ce s'ar decide despre sórtea Macedonieĭ. De-ocamdată el n'a putut face nicĭ o ispravă în provincia acésta, fiind-că a întârḑiat cu acţiunea şi fiind-că şi cea maĭ mică localitate e plină de miliţie turcéscă.

*

„Berliner Tageblatt“ primesce de la corespondentul sĕu din Constantinopol, cu privire la reformele, ce se vor aplica, următórea telegramă:

Interpretarea proiectuluĭ de reforme pentru Macedonia, din partea ambasadorilor, este cu totul nefavorabilă. Punctele principale, carĭ au fost puse în vedere Sultanuluĭ, au fost cu totul nesocotite, precum şi cererea ca la Salonic, Monastir şi Uskub sĕ se numéscă câte un valiu creştin. Un consiliu de creştinĭ pe lângă valiu, nu e socotită ca o reformă îndestulătóre. Uniĭ dintre ambasadorĭ vor ca sĕ adreseze Sultanuluĭ un protest fórte energic, alţiĭ însĕ sunt de părere, ca sĕ aştepte până la primăvară. Printre aceştia este şi ambasadorul rus.

*

La întrunirile, carĭ au avut loc la Viena, Joia trecută, au luat parte, pe lângă Bulgarĭ şi Sĕrbĭ, Albanesĭ, Turcĭ şi Armenĭ.

De observat este armonia şi înţelegerea unanimă a membrilor în privinţa uneĭ campanii energice contra reformelor acordate de Sultan, ca fiind cu totul neîndestulătóre şi incapabile sĕ aducă o îmbunătăţire simţitóre.

Delegaţiĭ macedonenĭ au hotărît sĕ ţie un mare congres, la care sĕ ia parte şi delegaţĭ streinĭ, precum şi publicul din Viena. Poliţia din Viena li-a interḑis un asemenea congres.

Din comitatul Hunedórei.

(Un catechet „reglementat“)

Organul oficios al comitatuluĭ Hunedóra, „Hunyadvármegye“ în numĕrul sĕu din urmă raportézá despre şedinţa de la 10 Decemvrie a comitetuluĭ administrativ a numituluĭ comitat. In acest raport se cuprind între altele următórele cuvinte:

„Comitetul administrativ cu indignare a aflat din raportul inspectoruluĭ şcolar, cum că Stupineanu, preotul gr. cat. din Bârcea-mare în calitatea sa de catechet, a interḑis elevilor de la şcóla primară de stat din Nighighiş, atât în şcólă cât şi pe stradă, sĕ salute unguresce, din care causă senatul şcolar din acea comună nu i-a maĭ permis sĕ între în şcólă, unde sub pretextul catechisăriĭ, sĕ sĕvîrşéscă acţiune antipatriotică. Comitetul a luat notă şi a aprobat procederea senatuluĭ şi a însărcinat pe inspectorul r. sĕ facă anchetă severă, în care sĕ constate faptul şi sĕ raporteze în proxima şedinţă“.

Comuna Bârcea-mare este o comună care face parte dintr'un comitat cu o populaţie românéscă de 85·15% şi după ultimul recensĕmênt are hotar de 2061 j. c. cu o populaţie de 280 suflete, dintre carĭ 178 Românĭ, ér Nighighişul (Kis Barcsa) este o comună cu hotar de 434 j. c. cu o populaţie de 289 suflete, dintre carĭ 218 Românĭ. Amêndouĕ aceste comune sunt încunjurate de o mare întrégă de populaţie românéscă. — In Nighighiş însĕ vedem, că esistă o şcólă de stat cu limba de predare maghiară. Intre eleviĭ aceste şcóle fiind de sigur numeroşĭ românĭ, preotul însărcinat cu catechisarea lor, intrând pentru primaóră în şcólă, va fi fost întêmpinat cu salutul în limba maghiară, după cum este obiceiul la şcólele de stat. Preotul de sigur le va fi vorbit aşa: „Fiilor, eu sunt părintele vostru sufletesc şi am venit sĕ vĕ învĕţ legea părinţilor voştri. Când voiŭ întra decĭ eu în clasă, sĕ mĕ salutaţĭ, cu cuvintele creştinescĭ „Laude-se Isus Christos“. Şi tot aşa sĕ mĕ salutaţĭ, şi când mĕ veţĭ întêlni pe stradă.

Aşa ne închipuim noi, că va fi cuvêntat preotul român cătră eleviĭ seĭ români.

Dér étă cum camentézá fóia oficiósă a comitatuluĭ cu cele 85 15% de populaţie românéscă în articol de fond procederea catechetuluĭ Stupineanu. O dăm în traducere, pentru-că este fórte instructivă:

„Nu-i permis a vorbi unguresce.

„Un popă valah a interḑis elevilor de la şcóla primară de stat din Nighighiş sĕ vorbéscă unguresce. In Ungaria, în cuibul strĕbun al unuĭ principe ardelean, al Barciaescilor, preotul gr. cat. plătit de statul maghiar are temeritatea, sĕ ocăréscă eleviĭ şi sĕ-ĭ amenințe cu pedépsă, décă vor vorbi în şcólă, orĭ pe stradă unguresce.

„Acest atentat revoltător şi descrerat a fost obiectul discuţieĭ în şedinţa de la 10 Decemvrie a comitetuluĭ administrativ din comitatul Hunedórei pe basa raportuluĭ făcut de inspectorul şcolar. Acel popă setos de glorie eftină este preotul gr. cat. Iosif Stupineanu, care s'a presentat la învĕţătorul şcóleĭ primare de stat din Nighighiş spunêndu-i, că episcopul gr. cat. din Lugoş l'a numit preot în Bârcea-mare şi l'a însărcinat şi cu instruirea în religiune şi morală a elevilor gr. catolicĭ. (Pe cât scim noi, tot el este însărcinat şi cu catechisarea elevilor greco cat. de la şcóla reală superiórá şi de la preparandia de stat din Deva.)

„La ora fixată, s'a şi presentat cucernicul părinte la şcóla primară de stat din Nighighiş. Invĕţătorul a eşit din sală, în care întrând „popa“, eleviĭ s'au sculat şi l'au salutat cu salutul obicĭnuit. La acésta respectivul, eşindu-şĭ din fire, a sbierat cătră copiĭ, că de ce îl salută ungaresce, când ei cu toţiĭ sunt Românĭ. Şi óra întrégă nu le-a esplicat alt-ceva, de cât că limba lor naţională este cea română şi nicăirĭ sĕ nu îndrăznéscă a vorbi altfel. Chiar şi pe stradă i-a ameninţat cu bătaie pe copiĭ, carĭ îl salutau ungaresce.

„Acéstă mişelie nepatriotică, ajungênd la cunoscinţa învĕţătorilor şi părinţilor, aceştia au denunţat lucrul senatuluĭ şcolar, care convingêndu-se despre cele petrecute, a interḑis popiĭ — fórte corect — de a-şĭ maĭ pune piciorul în şcólă şi făcură pe loc raport la fişpanul, care de urgenţă a dispus, ca afacerea sĕ se aducă pe tapet în afară de ordinea ḑileĭ în şedinţa comitetuluĭ, unde — destul de ruşinos lucru! — s'a găsit şi un apĕrător îndrăsneţ. Protopopul gr oriental Vasile Demian din Dobra, care fiind membru ales, nicĭ odată n'a luat parte la vr'o şedinţă a comitetuluĭ administrativ, acuma spre surprinderea generală nu numaĭ că s'a presentat, dér a luat cuvêntul de treĭ orĭ în apĕrarea „popiĭ valah“. Se înţelege că l'au făcut de i-a ingheţat cuvêntul în gâtlej (Horrendum auditu!)

„Atentatul criminal s'a sĕvêrşit, s'a constatat în mod irefutabil prin senatul şcolar. Ancheta, ce o va face inspectorul r. îl va confirma şi apoĭ urméză pedépsa. Pentru-că obrăznicia acésta nu póte rĕmâné nepedepsită. *Acéstă crimă comisă cu o descreerare atât de scandalósă în potriva majestăţiĭ ideeĭ de stat maghiar este maĭ mare de cât crima de lesa Maiestate, acésta este trădare de patrie, faţă cu care nicĭ la Dumneḑeu nu este iertare.*

„Casul se agraveză prin faptul, că copiiĭ în faţa căroră „popa“ s'a încercat a presenta limba maghiară ca pe o limbă streină, ér limba română a preamărit'o, ca pe limba naţională a patrieĭ lor, sunt copiiĭ unor părinţĭ maghiarĭ, sunt Maghiarĭ. Nighighişul a fost din timpurĭ vechĭ maghiar, însĕ în timpul din urmă, neavênd nicĭ preot, nicĭ învĕţător, a început sĕ se valahiseze şi sĕ se absórbă de cătră Valahii din împrejurime, ba preoţiĭ gr. cat. au botezat pe mulţĭ din generaţiile maĭ tinere. In urma stăruinţeĭ nobile a fişpanuluĭ Barcsay Kalman, proprietarul castelului străbun al principeluĭ Barcsay Akos şi în urma stăruinţeĭ entusiaste a altor patrioţĭ, s'a organisat parochie reformată, s'a înfiinţat şcólă de stat şi descendenţiĭ vechilor Maghiarĭ s'au întors în mare parte în sînul bisericeĭ reformate, ér generaţia tînĕră frecuentând şcóla statuluĭ a învĕţat éră limba străbunilor.

„Stupinianu a întreprins sĕ împedece curentul de remaghiarisare. Maghiariĭ entusiaştĭ din Nighighiş s'au sculat şi au ridicat pîră contra amesteculuĭ injust şi incompetent, ér locuitoriĭ din Bârcea mare animaţĭ de aceleaşĭ sentimente, sunt revoltaţĭ că li s'a trimis „popă valah“. Ei nu l'au cerut şi nu vreau sĕ-l plătéscă. Décă episcopul gr. cat. din Lugoş n'a credut de necesar a se îngriji de mântuirea lor sufletéscă, acuma, când s'au luat deja măsurĭ pentru îngrijirea religiósă morală a lor, nu vréu ca sub acest pretext sĕ se dea prilegiŭ la valahisare.

„Nu e vorba aicĭ de vr'o acţiune apologetică, ci tendinţele naţionaliste antimaghiare sunt acelea, carĭ vor sĕ câştige teren în locuinţa străbună a glorioşilor Barciaescĭ. Dovadă purtarea protopopuluĭ gr. oriental din Dobra, Vasile Demianu. Acest bun domn e membru de o serie de anĭ în comitet, dér nicĭ odată n'a luat parte la şedinţe şi décă n'a fost eliminat până acuma, pe temeiul legiĭ, acésta nu s'a făcut, numaĭ pentru-ca sĕ nu se ḑică că se face persecuţie naţională. Erĭ protopopul gr. or. a luat în apĕrare acţiunea nepatriotică a preotuluĭ gr. cat. sub masca catechisăriĭ. De aicĭ se vede piciorul de cal valah. Aspiraţiile antipatriotice naţionaliste române şi-au arătat colţiĭ, dér statul maghiar este destul de puternic, pentru-ca sĕ facă inofensivĭ dinţiĭ veninoşĭ aĭ acestor neastêmpĕraţĭ“.

Maĭ trebue comentar?

Conflictul cu Venezuela.

Scirile maĭ nouĕ referitóre la acest conflict, sunt următórele:

Imprejurarea, că Germaniĭ au nimicit flota de rĕsboiŭ a Venezuelei, cufundând vasele în mare, a produs amărăciune nespus de mare printre Venezuelanĭ. Eĭ au hotărît şi au început deja sĕ se organiseze cu mare aparat resistenţa contra acţiuneĭ comune a Engliterei şi Germaniei. La apelul presidentuluĭ *Castro* toţĭ bărbaţiĭ de la 15—50 anĭ vor lua armele.

Cufundarea flotei Venezuelei din partea Germanilor a produs impresie rea chiar şi asupra Englesilor, ne maĭ vorbind de Statele-Unite, unde spiritele încep a fi acum pe partea Venezuelei. Faptul e înfierat pretutindenĭ ca un *vandalism* nemotivat.

Intr'aceea vine scirea, că guvernul venezuelan doresce, ca conflictul sĕ se aplaneze pe cale pacînică, printr'un tribunal de arbitriĭ.

El a rugat pe ambasadorul american *Bowen* ca sĕ facă în privinţa acésta propunerĭ Engliterei şi Germaniei. Se pare însĕ, că acésta nu va succede. Cercurile din Berlin resping categoric o astfel de ideie, motivând cu aceea, că în acţiunea sa, Germania a mers mult maĭ departe, decât sĕ se pótă retrage aşa de curênd.

Că aliaţiĭ (Englitera şi Germania) nu vor sĕ cedeze, apare şi de-acolo, că vasele de rĕsboiŭ ale aliaţilor au ocupat casele de vamă din La Guayra. Spre scopul acesta au debarcat 450 ómenĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 2 (15) Decemvrie

Monumentul rĕsboiuluĭ. Se anunţă, că primăria capitaleĭ române va vota şi ea suma de 100,000 leĭ pentru monumentul rĕsboiuluĭ, carĭ sĕ se adaugă la ceĭ 500,000 votaţĭ de Cameră. Din sorginte autorisată aflăm, că M. S. Regele va dona suma de 250,000 leĭ, pentru monumentul rĕsboiuluĭ. Cu acéstă ultimă donaţiune, totalul sumelor de carĭ va ḑispune comitetul monumentuluĭ, se va ridica la cifra de 840,000 leĭ, în care întră şi ceĭ 90,000 leĭ votaţĭ de primăria Capitaleĭ.

Parastas pentru V. A. Urechc. Erĭ Dumineca s'a oficiat în catedrala din Galaţĭ un parastas în memoria regretatuluĭ Vasilie A. Ureche, fundatorul biblioteceĭ „Urechiă“ din acel oraş.

Conferenţa d-neĭ Maria B. Baiulescu. In sala festivă a gimnasiuluĭ român din localitate şi-a desvoltat erĭ după amédĭ d-na Maria B. Baiulescu conferenţa anunţată asupra luĭ V. Hugo, Leconte de Lisle şi Iosé Maria de Herédia. D-na con

ferenţiară ne-a ţinut atenţiunea captivată timp de o oră şi a sfêrşit prin o apologie a idealismului, pe care l'a scos în relief ca esemplu de imitat faţă cu materialismul timpului modern, atât de nefavorabil poesiei. Esemplele, ce ni le-a recitat din cei trei poeţĭ au fost parte în traducerea lui Naum şi Grigoriu, parte în traducerea proprie a conferenţiarei. Conferenţa trada un studiu conscienţios, limbă corectă şi dicţiune avêntată. Publicul a aplaudat pe d-na Baiulescu, ér studenţii au aclamat'o la eşire.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au întrat de la *„Bihoreana“* institut de credit şi economii din Oradea-mare **cor. 20**, de la dómna *văd. Susana Andreiŭ Mureşianu* întru amintirea neuitatului ei soţ, a poetului Andreiu Mureşianu **10 cor.**, ér de la *conferenţa publică* ţinută în 1/14 Decemvrie de d-na *Maria B. Baiulescu* **venit curat 62 cor.** Cu ocasiunea acestei conferenţe publice s'au făcut următórele *suprasolvirĭ*: Dionisie Făgărăşan, profesor 2 cor., Ipolit Ilasievicĭ, profesor 1 cor., G. Nica 5 cor., N. N. 1 cor., D-na El. Săbădeanu 60 b., Diamandi Steriu 2 cor., George Chelariu 60 b., D-l St. Stinghe 60 b., Domnişórele Stănescu şi Nemeş 1·20 b., d-l Căpitan Popa 60 b., Ioan Lengeru 1·60 b., Ioan Socaciu 1 cor. Pavel 1·80 b. **Cu totul 19 cor.** Priméscă marinimoşii donatorĭ şi în deosebĭ stimata conferenţiară dómna Maria B. Baiulescu cele mai vii mulţămite pentru interesul arătat faţă cu studenţii noştri sĕracĭ. — *Direcţiunea şcólelor medii gr. or. rom.*

Procesul lui Hermann Schroff. Din *Tĕrgul Mureşului* i-se anunţă diarului „B. H.“, că adĭ 15 Decemvrie n., se va pertracta înaintea Curţii cu juraţĭ de acolo procesul de pressă intentat d-lui Herman *Schroff* fost redactor la „Kr. Zeitung“.

Afacerea Korodi - Kubik. „S. D. Tageblatt“ din Sibiiu primesce din Budapesta scirea că în urma refusului lui Korody, de a subscrie o declaraţie, că se supune necondiţionat şi fără critică deciziunei consiliului de onóre, secundanţii seĭ Schmiedt şi Landgraf s'au retras. Korodi a renunţat la satisfacţia aşa numită condiţionată.

O păreche amorósă îngheţată. Milivoi Lukity era unul din cei mai voinicĭ feciorĭ sêrbĭ din Brestovaţ. Milivoi iubea pe fata bogătanului Stevo Bojicĭ. Părinţii însĕ se împotriveau căsătoriei şi cei doi amoroşĭ hotărîră sĕ fugă împreună. Intr'o nópte s'a urcat într'o caruţă şi p'aci ţi-e drumul. Aveau de gând sĕ stea câte-va dile ascunşĭ la un prietin din comuna vecină şi apoi sĕ se întórcă érăşĭ. In întunerecul nopţii însĕ greşind drumul, au cădut într'o rîpă şi căruţa peste ei. Neputêndu-se libera, au îngheţat acolo amêndoi şi a doua di i-au găsit morţĭ.

Representaţie la Câmpulung. Prietinii şi admiratorii din Câmpulung ai lui Marion vor da în acelaşĭ oraş, în onórea talentatului diarist, o representaţie extraordinară, Mercurĭ 4 Decemvrie al cărei întreg program e alcătuit numai din scrierĭ de ale agreatului publicist. Se vor juca: *Talmeş-Balmeş*, comedie farsă într'un act şi în versurĭ şi *Taman la punt!* „apropont de mahala într'un act“, care a obţinut un mare succes pe scenele teatrelor din Bucurescĭ şi Ploescĭ. Se vor recita şi versurĭ ca: Vedĭ de tine, Jour-fix, Nani-Nani etc.

Averea Kulturegyletului. In şedinţa lunară a comitetului „Kulturegylet“-ului ţinută la 12 Decemvrie în Cluşiŭ, cassierul a raportat despre starea averei. Conform acestui raport „Kulturegylet“-ul maghiar avé la sfîrşitul lunei trecute o avere de cor. 2,825.438, banĭ 17.

Boiceff trăesce. Foile unguresci aduc scirea, cum-că Boiceff, căpitanul bulgar, care omorîse mai anii trecuţĭ pe fata Ana Simon, în urma căreia la intervenţia diplomatică din partea Austro-Ungariei fù condamnat la mórte şi spânzurat, n'ar fi fost spânzurat în realitate, ci s'ar fi făcut numai un simulacru de spânzurare, aşa că Boiceff ar fi scăpat şi trăesce în Budapesta, ocupându-se cu escrocherii în stil mare. Cea mai recentă escrocherie a lui Boiceff ar fi falsificarea unei poliţe, pe care un analfabet bulgar ar fi scomptat'o la o bancă din Bucurescĭ Poliţa este de 200.000 lei şi era falsificată pe numele unui bulgar cu numele Iricef. Analfabetul, care a scomptat'o fù prins şi a mărturisit, că el nesciind scrie a avut de complice pe Boiceff. Doi detectivĭ bulgarĭ s'au dus la Pesta şi pe urmă la Berlin sĕ caute pe căpitanul spânzurat nespânzurat.

Spargerea gheţurilor de pe Dunăre. Tóte persónele interesate la Galaţĭ, Brăila şi Sulina în afacerĭ maritime, aşteptă cu o mare curiositate şi interes resultatul încercărilor de spargere şi curăţirea gheţurilor de pe Dunăre, carĭ vor începe a se face dilelele acestea de vaporul „Brise glace“, care a fost angajat la Odessa într'acest scop. Astădĭ — dice „Cronica“ — pentru prima óră se fac asemenea încercărĭ pe o basă seriósă şi cu ajutorul unei „brise glace“. Vedênd distanţa între Sulina şi Brăila, adecă 110 mile englese, şi multele strîmtorĭ dintre Sulina şi Tulcea şi avênd în vedere curbele numerose aflătóre în Dunărea de jos, multă lume crede, că lucrurile vor fi zadarnice, dér interesul în general este de dorit, ca încercările sĕ reuşéscă, pentru-ca comerţul ţĕrei sĕ nu sufere prea mult.

Ciainării românescĭ în Chicago. Nu de mult s'a deschis în Chicago un restaurant şi o ciainărie cu firma *„La Românul vesel“*, cincĭ cenţĭ porţia de ceaiu. Pe firmă se află un ceaun (căldare) cu mămăligă, din care ese aburĭ şi pe care o mestecă un ţĕran român. In fie-care di o mulţime de curioşĭ se învîrtesc în jurul acestei cianării, fórte originară pentru ei. Tot în Chicago s'a deschis şi o bărbierie cu firma la „Briciul românesc.“ Corespondenţa din Chicago, în care se vorbesce despre cele de mai sus şi care a apărut în „Patriotul“ aduce şi rĕspunsurĭ la întrebările primite de la Evreii din România de către rudele lor emigrate în America. E caracteristic, că Evreii din Chicago fac reclam pe firmele lor cu ţĕranul român care-şĭ face mămăliga şi că se dau acolo de Românĭ.

Greva din Marsilia. O bandă de lucrătorĭ din port, carĭ se află în grevă, a oprit pe piaţa Jolliette o căruţă cu cărbunĭ. Agenţii poliţiei intervenind, au fost loviţĭ şi daţĭ jos. Un comisar a fost rănit la faţă. Gendarmeria a şarjat şi a respins pe manifestanţĭ, arestând vre-o 15 individĭ armaţĭ cu cuţite. Manot, secretarul sindicatului lucrătorilor din port, a fost arestat. — Un meeting de opt mii de marinarĭ şi hamalĭ a aprobat o moţiune contra guvernului şi a jurat sĕ continue lupta până la extremitate, întrebuinţând violenţa la cas de nevoie. Trupele au fost mobilisste în port.

Un om care se îngrópă singur. In Baltimore s'a găsit de către păzitorul unui cimitir, un om care se băgase într'un mormênt săpat de curênd, pentru un mort. Individul era îmbrăcat galant. Intrebat ce caută acolo, a declarat, că el vré sĕ se îngrópe singur şi că nu-i trebue ajutorul nimĕnui. Făcêndu-i-se perchisiţie s'a găsit la el o scrisóre în care se spunea: „John Dob; mort în diua de 4 Octomvrie“. A fost pus imediat în libertate, cu tóte că trebuie sĕ fi fost nebun.

O delegaţie a birjarilor din Bucurescĭ s'a presentat d-lui primar al Capitalei, cerênd sĕ oprécă societatea de tramvaie de a mai arunca sare pe stradele străbătute de liniile de tramvaie, căcĭ caii contracteză aricélă la picióre. D-l primar a promis delegaţiunei, că va interveni.

Pomĭ de Crăciun. Oficiul silvic din Braşov aduce la cunoscinţa publicului, că de Mercurĭ 17 Decemvrie începênd în curtea edificiului magistratului (Str. Porţii Nr. 53) se vênd pomĭ de Crăciun. Preţul pomilor este 25 banĭ de metru.

Reuniunea fem. rom. pentru ajutorarea vĕduvelor

Braşov, 2/15 Decemvrie.

Sâmbătă în 30 Nov. st. n., diua S-tului Andreiŭ, şĭ-a ţinut *Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace române din Braşov şi Săcele* adunarea generală, în sala festivă a gimnasiului nostru românesc sub presidiul d-nei *Balaşa Blebea*, presidenta Reuniunii.

Ca de obiceiŭ în Braşov, s'au întrunit puţine dame la adunare.

După deschiderea şedinţei secretarul Reuniunei d-l Dr. I. *Blaga* a cetit raportul despre activitatea comitetului din anul espirat. Acéstă Reuniune, graţie zelului membrelor din comitet, desfăşură — după cum s'a putut vedé din raportul general al comitetului — o activitate frumósă. A împărţit ajutóre la 48 vĕduve sĕrace şi a putut adauge şi la fond suma de cor. 1073.82 Fondul a ajuns cifra de 19341.34. Acest fond constă din scrisurĭ fonciare „Albina“, scrisurĭ fonciare urbane de Bucurescĭ 5% şi din depunerĭ.

Anul acesta s'au înscris 4 membre fundatóre, solvind, taxa de 50 coróne şi anume: Maria Burduloiu, Reveica Pascu, Maria V. Popea (Săcele) şi o damă din Braşovul-vechiŭ, care vré sĕ rĕmână anonimă. Membre ordinare, carĭ şĭ-au achitat tacsa, au fost anul acesta 83 din Braşov şi 32 din Săcele. Din Săcele au fost anul acesta ca nicĭ o dată.

In timpul din urmă se micşorase adecă de tot numĕrul membrelor din Săcele. Erau cam la 10; aprópe numai din Satulung. Tómna acésta s'au presentat în persónă două membre din comitet, dómnele *Virginia Vlaicu*, cassieră, şi *Otilia Bidu* vicepreşedinta Reuniunei, stăruind pe la fruntaşele din Săcele, ca sĕ se facă membre. In chipul acesta au şi încassat 157 coróne. Adunarea generală a şi exprimat mulţămita sa numitelor dómne.

Domnul Nicolae *Mocanu*, comerciant în Braşov, este un bun apreciator al scopului Reuniunii acesteia. D-sa dă comitetului în fiecare an 40 coróne, ca sĕ le împartă între vĕduve sĕrace. In dómna Elena Mocanu Reuniunea a pierdut pe o zelósă membră în comitet.

Despre mişcarea cassei în decursul anului expirat şi despre starea averei cu sfîrşitul anului, în detailurile sale a raportat dómna cassieră Virginia *Vlaicu*.

Adunarea generală a primit budgetul presentat de comitet cu 1500 coróne la încasărĭ, tot atâtea la cheltuelĭ.

Pentru censurarea socotelilor anului viitor şi pentru scontrarea cassei, s'a ales o comisiune, în care fac parte dómnele *Zoe Damian, Elena Dr. Mureşianu*, şi *Elena Blebea.*

Fiind în vacanţă două locurĭ în comitet, adunarea generală a ales pe dómnele *Maria Maximilianu* din Braşovul-vechiŭ şi *Paraschiva Vlaicu* din Scheiŭ.

Verificarea procesului verbal s'a încredinţat dómnelor Efrosina *Axente Sever* şi Elena *Blebea.*

X.

Avis meseriaşilor românĭ,

(în special croitorĭ, măsarĭ, cismarĭ şi ferarĭ).

Comuna Buzae cu centrul Intorsura Buzĕului, constă din 1100 familii române, escepţie câţĭva jidanĭ. Nu posedă un măestru adevĕrat, ci numai câte un „meşter-stricĕ“.

Din acest motiv apelez, avisând pe acei tinerĭ românĭ, cari au pregătirile necesare, sĕ nu întârdie a-şĭ ocupa locul de esistenţă cel mai sigur, ci sĕ grăbéscă a-şĭ deschide aicĭ ateliere, fiind şi aceea constatat, că orĭ-ce minut de indiferentism este spre dauna măeştrilor şi nemului nostru, de óre-ce şi aicĭ întârdiind ne vor premerge streinii, fiind în câtva studiată cestiunea.

Voiŭ mai reveni.

Intorsura Buzĕului, Noemvrie.

George Zaharia,
învĕţător.

Literatură.

„Sybaris“ Roman de Ioan *Adam* Editura autorului. Bucurescĭ 1902. Tipografia diarului *„Cronica“* Toma Basilescu. Strada Casărmei Nr. 89. *Preţul 3 lei.*

D-l Ioan Adam este unul din tinerii şi productivii autorĭ românĭ de peste Carpaţĭ. A publicat până acuma „Leagănul viselor“ (poem dramatic în prosă) „Florĭ de câmp“ (nuvele) „Pe lângă vatră“ (pilde şi glume ţĕrănescĭ) „Povestea unei şovăirĭ (trilogie), „Rătăcire“ (roman), „Sybaris“ (roman), a treia parte a trilogiei „Din umbră“ este în preparaţie şi autorul mai anunţă că va publica în curênd o simbolisare feerică pentru teatru sub titlul *„Prin vremurĭ“*.

Sybaris a fost un oraş vechiŭ în Italia (Lucania), colonie achaiană, distrusă la anul 510 a. Chr. celebră prin moliciunea locuitorilor, care a devenit proverbială. Romanul lui I. Adam, care a fost publicat întâiŭ în foiletonul diarului „Cronica“ cuprinde pe 320 paginĭ 8° zugrăvirea relaţiilor sociale ale poporului din România. Intru cât corespunde conţinutul titlului, se va puté vedé din o analisă mai detailată a romanului, despre care relevăm de ocamdată, că este dedicat ca omagiŭ de stimă d-lui Spiru Haret, actualul ministru al instrucţiunei publice din România.

„Supplex Libellus Valachorum“, memoriul presentat împĕratului Leopold II. de către episcopii Bob şi Adamovicĭ în numele poporului român din Transilvania la anul 1791. Textul original latinesc şi alăturea de acesta traducerea românéscă făcută de profesorul Dr. E. *Dăianu.* Un esemplar broşat costă 1 coróna (+ 5 b. porto).

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Dăianu.* Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne (plus 10 banĭ porto).

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 apăruse în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator ecclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăriten.* şi fie-care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a cărei evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8° cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 coróne* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

ULTIME SCIRI.

Sofia, 15 Decemvrie. *Principele Ferdinand al Bulgariei*, cu ocasiunea aniversării a 25-a a luării Plevnei, a adresat *Regelui Carol* o depeşe, prin care reamintesce vitejia armatei române, asigurând pe Regele României de recunoscinţa vecĭnică a poporului bulgar.

Tot cu acésta ocasiune pressa bulgară reamintesce victoriile reportate de armata română pe câmpurile de bătaie ale Bulgariei. Diarul *„Novdnevnic“* dice, că fără bătăliile de la Griviţa şi de la Plevna, Bulgaria n'ar esista astădĭ.

NECROLOG. Dr. Alesandru Pop şi soţia Camilla n. Nistor ca părinţĭ, Valeria, Camilla, Alesandru, Eugenia şi Adrian ca frăţiorĭ cu mare jale fac cunoscută încetarea din viéţă a preaiubitei şi neuitatei fiice resp. sorióre **Sabina Pop**, elevă în cl. VII. urmată în 12 Decemvrie st. n. la $10^1/_2$ óre séra în al 14-lea an al etăţii. Rĕmăşiţele pământescĭ ale scumpei defuncte vor fi aşedate spre odihnă întru sperarea învierii în cimiterul comun, Dumineca în 14 l. c. la 2 óre d. p. Fie-i somnul lin şi amintirea binecuvêntată.

Blaşiu, în 13 Decemvrie 1902.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicî înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banî pentru recomandaţie.)

Scrierî economice.

Manual complet de agricultură raţională, de Dr *George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră dela Ferstrĕu şi la Seminarul Nifon Metropolitul din Bucurescî. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. ***I Agrologia***, sĕu Agricultura generală. 34 cóle de tipar cu 217 figurî în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decisia Nr 2078 din 1897. Costă *5 coróne*.

Vol. II. ***Fitotechnia***, sĕu cultura specială a plantelor, 3- cóle de tipar cu 2(2 figurî în text. Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea 1889. Costă *8 coróne*.

Vol. III. ***Zootechnia***, sĕu Cultura generală şi specială a vitelor cornute, dimpreună cu lânăria şi lăptăria 49 cóle de tipar cu 225 figurî în text. Costă *8 corone*.

Vol. IV. ***Economia Rurală***, sĕu organisaţiunea şi administrarea moşiilor marî şi micî. Costă *8 coróne*.

Cartea d lui prof. Maior se deosebesce esenţial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limba şi literatura română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba nóstră, care trateză tóte cestiunile cele mai marî ca şi pe cele micî privitóre la agricultura română din tóte ţerile locuite de Românî, pe basa progreselor actuale ale sciinţei şi technicei agricole moderne. Ea ia serios concurenţa cu cele mai bune lucrărî apărute până acum în limbile culte: germană, francesă, etc.

Economia pentru şcólele poporale compusă de Teodor Roşiu, învĕţător la şcóla principală română din Lăpuşul-Unguresc. Ediţiunea a doua. Preţul 60 b. (pl. 5 b. porto.)

De pre influinţa împrejurărilor asupra acţiunilor şi deprinderilor animalelor de Lamarck, cu un studiu asupra lui Lamarck, de Paneite Iosîn. Preţul 50 b. pl. 10 b. porto.

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior profesor de agricultură şi fost estimator espert la banca agricolă. Motto: „Sĕrac în ţéră sĕracă“. Ediţiunea u. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirî de consum, de vĕndare, de viierî, de lăptarî etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirî, de F. W. Raiffeissen. *Ediţiunea a V-a* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 banî.)

„Cartea Plugarilor“ sĕu povestirî economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu.* 90 pag. Form. 8⁰ costă 50 b. (+ 6 b. porto).

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorî şi pentru toţî iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8⁰ Preţul cor. 1.60 (cu posta cor. 1.70)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d lui prof. Negruţiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto).

Vinurî dinpóme, de *Gr. Halip* prof. Este o carte în care se dau esplicaţi şi învĕţăturî amĕnunţite asupra modului cum este a-se face tot feliul de vin din felurite póme. Preţul 40 b. (cu posta 45 banî.)

„Sfaturî de aur“, pentru sătenii români de tótă starea şi etatea, de Aron Boca Velcheranu. Preţul 60 b. (plus port 5 b.)

Imbunătăţirea stării săteanului, de Gr. G. Peucescu. Preţul 50 banî (plus porto 5 b.)

„Cultura şi îngrijirea grâului“, de I. F. Negruţiu. Pr. 14 b. (plus porto 5 b.)

„Economia“, pentru şcólele poporale, de Teodorŭ Roşu. Preţul 60 banî (plus porto 5 b.)

„Buna chivernisală“, de Teodor V. Păcăţian. Peţul 40 banî (plus porto 5 b.)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul a **10 fil.** se vinde la librări. şi **Nic. I. Ciurcu** la Eremias Nepoţii.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „**Călindarul Plugariului**“. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banî).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicînuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românî.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincî într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pămêntului şi a muncii, de Dim. Dan, „Al mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginî diferite *„poveţe“*, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurî.

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Decemvre n. 1902

Renta ung. de aur 4%	120 25
Renta de corone ung. 4%	:7 95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	90 85
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	97.95
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonurî rurale ungare 4%	200 —
Bonurî rurale croate-slavone	156.40
Impr. ung. cu premii	101 25
Losurî pentru reg. Tisei şi Seghedin	101.15
Renta de argint austr.	120.70
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de aur austr.	92.05
Losurî din 1860.	151.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	701.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	667 —
Napoleondorî	19 08
Mărcî imperiale germane	117.07½
London vista	239.40
Paris vista	95.25
Rente austr. 4% de coróne	95 20
Note italiene	—.—

Bursa de Bucuresci

din 11 Dec 1902

Valorî	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banî gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	98.½
„ „ Impr. 1892	5 „	Ian.-Iul.	99 ½
„ „ din 1893	5 „	„ „	99.½
„ „ 1894 int. 6 mil.	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32½ mil.	4 „	Ian.-Iul.	87.½
„ „ Impr. de 50 mil.	4 „	„ „	87.¾
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	88 ½
„ „ Impr de 45 m. 1891	4 „	„ „	88.—
„ „ Im de 120 mil. 1894	4 „	„ „	88.—
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	86.¼
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 „	Mai-Nov.	86.¼
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucurescî 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurî fonciare rurale	5 „	Ian.-Iul.	101.—
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	90.¾
„ „ urbane Bucuresc	5 „	„ „	89.—
„ „ „ Iaşî.	5 „	„ „	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificialî	6 „	„ „	—.—
	V.N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2(5
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	2 9.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	136.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	390.—
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	385.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	„ „	—.—
20 francî aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	„ „	—.—

Scompturî:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	3%
Avansurî pe efecte	6 „	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	5%
Casa de depunerî	5½	Belgia	3—
Londra	3 –	Elveţia	3½
Viena	3½		

Cursul losurilor private

din 10 Dec. 1902.

	cump.	vinde
Basilica	18 75	19 75
Credit	434.—	438 50
Clary 40 fl. m.	187.—	200 —
Navig pe Dunăre.	—.—	— —
Insbruck	87.—	89 50
Krakau	76.—	78.—
Laibach	75 —	78 50
Buda	180.—	200.—
Palffy	182.	186.—
Crucea roşie austriacă	54 80	55 80
„ „ ung.	26 60	27 60
„ „ ital.	27.25	28.25
Rudolf	70 —	75.—
Salm	242.—	246.—
Salzburg	76.—	74.—
St. Genois	245 —	265. –
Stanislau	77 —	8 —
Trientine 4½% 100 m. c.	428 —	433 —
„ 4% 50	42 —	44 —
Waldstein	68.—	71
„ de 10 francî	31 —	34 —
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 13 Decemvre n 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orî.	„	19.04	„	19.07
Galbenî	„	11.20	„	10.30
Lire turcescî	„	21.40	„	21.50
Ruble Rusescî	„	2.54	„	—.—
Mărcî germane	„	117.25	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102 —

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orî şi când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

ANUNCIURI

(inserţiuni şi reclame)

sunt a se adresa subscrisei administraţiunî. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orî.

Administr. „Gazetei Trans.“

1420 – 1902
végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102. § sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. törvényszék 1902. évi 10464 p. sz. végzése következtében Puscariu József ügyvéd által képviselt „Albina“ tak. pénzt és hit. int. javára Rozsondai József ellen 720 kor. — fil. s jár. erejéig 1902 évi November hó 22-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 977 kor. — fillre becsült következő ingóságok u. m.: házi butorok stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. jbiróság 1902 ik évi V 1718/2 sz. végzése folytán 720 kor. — fil. tőkekövetelés, ennek 1902 évi aug. hó 4 napjától járó 6% kamatai, ⅓% váltó-dij és eddig összesen 122 kor. 75 fillérben biróilag megállapitott költségek erejéig alperes lakásán Krizba községében leendő eszközlésére **1902 évi deczember hó 30 ik napjának delutáni 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1781 évi LX. trv.-cz. 107. és 108 §§ ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna jelen árverés az 1881 évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1902 évi deczember hó 10 ik napján.

Tankó János,
kir. bir. végrehajtó.

1—1.(775)